

П'ятнадцятирічний капітан (переказ скорочено)

Жуль Верн

Частина перша

Розділи I-VI

2 лютого 1873 року шхуна-бриг "Пілігрим" перебувала на 43° 37' південної широти і 165° 19' західної довготи (від Грінвічського меридіана). На борту шхуни, що була споряджена для китобійного промислу, знаходились відважний капітан Халл, п'ятеро матросів, п'ятнадцятирічний сирота Дік Сенд, судовий кок Негоро, а також дружина власника шхуни — місіс Уелдон з п'ятирічним сином Джеком, їхній родич — природознавець кузен Бенедикт, та няньки негритянка Нун. Кілька днів "Пілігрим" просувався у бік Сан-Франциско, коли раптом маленький Джек побачив судно, що зазнало аварії. Підпливши ближче, моряки помітили на судні п'ятеро негрів та собаку Динго. Матроси узяли потерпілих на борт своєї шхуни, й за кілька днів вони повністю одужали. Втім, впадала в очі дивна обставина: собака гарчав на Негоро, ніби впізнав його, навіть намагався кинутися. Тож, кок вирішив не з'являтися в нього на очах. До речі, виявилось, що собака вміє читати, точніше складати літери. І він склав з кубиків, що дали йому Дік з капітаном, напис "С. В.". Отже, в нього мав бути хазяїн, який його цьому навчив.

Розділи VII-XVIII

Одного дня капітан Халл і п'ятеро матросів вирушають на лови китів. Але не повертаються, загинувши під час ловів. Обов'язки капітана бере на себе п'ятнадцятирічний юнга Дік Сенд. Хлопець намагається навчити негрів матроській справі. Втім, сам він теж вміє небагато. Саме цим і користується Негоро. Завдяки деяким махінаціям з компасами та лотами, він спрямовує судно не до Америки, а до Анголи. Корабель викидає на берег. На щастя, усі залишаються цілими. А Негоро кудись зникає. Дік Сенд вирушає на пошуки якогось поселення. Він зустрічає спільника Негоро — американця Гарріса. Той запевняє хлопця, що вони знаходяться у Болівії і запрошує до свого брата, де мореплавці знайдуть житло та догляд. Через деякий час Дік Сенд та негр Том починають здогадуватися, що потрапили до Африки. Африка! Країна торговців і рабів!

Частина друга

Розділи I-IX

З розмови Гарріса та Негоро друзі дізнаються, що ці двоє займаються саме торгівлею людьми. Це підтверджують і знайдені в Гарріса ланцюги. Зрозумівши, що його викрито, торговівець тікає. Він лише трохи не довів загін до того місця, де на нього, за змовою з Негоро, мали напасти.

Дік Сенд з друзями вирішують йти берегом до якоїсь великої річки. Дорогою їх

настигає буря. Мандрівники переховуються у великому мурашнику, але по закінченні бурі вони потрапляють до рук тубільців. Негрів, Діка та Нун приєднують до каравану рабів. Геркулесові вдається втекти. Місіс Уелдон з сином та кузенем Бенедиктом уводять невідомо куди. Стара Нун, не витримавши важкого переходу, вмирає.

Розділи X-XVII

У Казонде, куди приходить караван, Дік зустрічається з Гаррісом. Той повідомляє, що нібито місіс Уелдон із сином загинули. Хлопець у відчаї вихоплює з рук работоргівця кинджал і вбиває його. Негоро просить в місцевих впливових людей дозволу стратити Діка. Альвець, хазяїн каравану рабів, готує пунш. Підпалює його і підносить Муані-Лунгу, місцевому царьку. Тіло Муані-Лунга, що наскрізь проспиртоване від великої кількості алкоголю, спалахує. Його перша дружина, королева Муана влаштовує похорон, під час якого інших дружин володаря скидають у котлован, де вже знаходиться Дік, приречений до страти.

У цей час полонені місіс Уелдон із сином живуть за огорожею факторії Альвеця. Негоро сподівається отримати за них великий викуп. Кузен Бенедикт, полюючи за рідкісною жужелицею, несподівано опиняється за огорожею. Там він зустрічає Геркулеса, що увесь час знаходився поруч, сподіваючись якось врятувати друзів.

У селищі починається страшна злива. Королева викликає чаклунів, і просить їх розігнати хмари. Геркулес, захопивши одного з тих магів, перевдягається у його одяг і йде до селища. Він каже, що в усьому винні біла жінка та її дитина, після чого забирає полонених із собою. Коли він саджає місіс Уелдон з сином у човен, жінка бачить там врятованого Діка Сенда, кузена Бенедикта й Дінго.

Розділи XI-XX

На човні, замаскованому під маленький острів, друзі вирушати, до океану. Через кілька днів вони пристають до берега. Собака кидається на сушу, ніби щось учувши. Вирушивши за нею, друзі знаходять записку за підписом "С. В." Ці самі літери зазначені на ошийнику Дінго. Мандрівник Семюель Верной розповідає про те, як провідник, Негоро, поранив і пограбував його.

Раптом друзі бачать, як Дінго зривається з місця і з диким гарчанням вчіпляється у горло Негоро, що з'явився на місце злочину за награбованим. Работоргівець ранить ножем собаку, і той вмирає. Але сам Негоро теж гине. Мандрівники вирушають далі — і вже 25 серпня дістаються Каліфорнії.

Родина Уелдонів всиновлює Діка, він закінчує гідрографічні курси і готується стати капітаном на одному з кораблів Джеймса Уелдона. Геркулес стає близьким другом родини. Інших чотирьох негрів Уелдон викупає з рабства.

Коментар

"П'ятнадцятирічний капітан" — один із найпопулярніших творів усесвітньо відомого французького письменника-фантаста Жуля Верна. У цьому романі розповідається про небезпечні й романтичні пригоди Діка Сенда, юного капітана шхуни "Пілігрим" — бідного сироти, який став справжнім героєм. Цей хоробрий, талановитий хлопчина узяв на себе командування шхуною, коли капітан з командою, полюючи на кита,

загинули. Після катастрофи Дік Сенд з пасажирями "Пілігрима" опинився в Анголі; він зумів подолати чимало труднощів і небезпек, підступність, зраду й урятував багатьох людей від неминучої смерті. Дік — благородний, рішучий, мужній. Він уміє самостійно приймати рішення, досягати своєї мети.

Події роману розгортаються у відкритому морі, в африканських джунглях, на тлі палючого сонця, штормових ночей, тропічних злив... Динамічний сюжет твору захоплює, інтригує несподіваними поворотами, описами напружених ситуацій, сутичок із піратами, каторжанами, дикунами-людодідами. Найбільш яскраві сторінки роману присвячено розповіді про нелегке життя тубільців Африканського континенту, викриттю работоргівлі.